

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LULEÅ**

Enhet 1

DOM

2015-02-04

Meddelad i

Luleå

Mål nr

20-15

SÖKANDE

Bergströms Maskin & Transporttjänst, 750327-8934

Villavägen 19

952 61 Kalix

MOTPART

Kalix kommun

952 81 Kalix

SAKEN

Offentlig upphandling enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,

LOU

KONKURRENSVERKET	
2015 -02- 0 6	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

Förvaltningsrättens interimistiska beslut av den 7 januari 2015 upphör

därmed att gälla.

Dok.Id 59358

Postadress

Box 849
971 26 Luleå

Besöksadress

Skeppsbrogatan 43

Telefon

0920-29 54 90

Telefax

0920-22 04 59

E-post: forvaltningsrattenilulea@dom.se
www.dom.se

Expeditionstid

måndag – fredag
08:00-16:00

BAKGRUND

Kalix kommun (kommunen) har genom direktupphandling upphandlat – ”Högtrycksspolning/Slamsugning” under avtalsperioden den 1 januari 2015 till den 1 april 2015. Av tilldelningsbeslutet framgår att det inkom två anbud från BDX företagen AB (BDX) och Bergströms maskin & transporttjänst. BDX tilldelades kontraktet.

Förvaltningsrätten har i interimistiskt beslut den 7 januari 2015 beslutat att kommunen inte får ingå avtal i upphandlingen innan förvaltningsrätten beslutat om annat.

VAD PARTERNA ANFÖR

Vad Bergströms maskin & transporttjänst framför

Bergströms maskin & transporttjänst yrkar att upphandlingen ska rättas på så sätt att även deras anbud utvärderas och framför sammanfattningsvis följande.

Bergströms maskin & transporttjänst fick förfrågan, via e-post den 22 december kl. 16.45, att lämna anbud i direktupphandlingen. Anbudet skulle lämnas in senast den 29 december klockan 17.00. Det bör noteras att jul- och nyårshelgen är årets största helger.

Vad gäller kvalificeringskraven avseende erfarenhet har Bergströms maskin & transporttjänst tillåtits att komplettera anbudet.

Bergströms maskin & transporttjänst uppfyller vidare de ställda kraven gällande kvalitetsledning och miljöledning. Det kan här nämnas att Över-

kalix kommun och Fortifikationsverket tidigare har godkänt dessa krav i Bergströms maskin & transporttjänsts anbud under våren 2014.

Angående fordonskrav uppfyller lastbil JSO 028 de uppställda kraven. Bergströms maskin & transporttjänst åtagande avseende högtrycksspolning i Överkalix kommun är inte kopplat till detta fordon.

Under våren och sommaren 2014 har nämnda fordon kontrakterats för uppdrag för Trafikverkets vägbyggnationer, Northland och Pajala kommun. Högtrycksspolning har i Överkalix utförts av samarbetspartners på beställning av dem.

Lastbilen JNX 894 är tillgängligt för uppdrag åt Kalix kommun som upp-givits från och med den 1 januari 2015. Lastbil R XR 892 har inte heller beaktats.

Kommunen har inte bedömt fordonskraven på ett korrekt sätt och Bergströms maskin & transporttjänst har heller inte getts möjlighet att komplettera otydligheter i anbudet.

Vad gäller inställelsetid undrar Bergströms maskin & transporttjänst hur kommunen har kunnat förkasta anbudet när "Resursplan och fastighet med personal" finns i Kalix, endast sju minuter från Kalix kommuns driftcentral.

De anser att kommunen inte gjort en fullgod utvärdering. Bergströms maskin & transporttjänst har 8,5 procent lägre anbudspris än vinnande anbudsgivares, BDX anbudspris.

De har ingett ett stort antal handlingar till stöd för sin talan.

Vad kommunen framför

Kommunen anser att ansökan om överprövning ska lämnas utan bifall och anför i huvudsak följande.

I upphandlingen ställdes ett antal kvalificeringskrav. Anbudsgivarna skulle bland annat redovisa ett dokumenterat system för kvalitetsledning samt ett dokumenterat miljöledningssystem. I samtliga upphandlingar av denna art tillämpar kommunen dessa krav för att säkerställa att entreprenörer som anlitas har den styrning och organisation som krävs för att hantera de lagar och föreskrifter som finns. Kommunen ställer inte krav att det ska vara certifierade ledningssystem men att dokumentationen tydligt visar att det svarar mot accepterade begrepp och definitioner i branschen.

Ett kvalitetssystem är ett system som ger direktiv och riktlinjer för hur man ska arbeta med ständiga förbättringar för att säkra kvaliteten på sina produkter och tjänster.

Ett miljöledningssystem är en term för organisationens policyer, mål, rutiner, instruktioner, mallar och journaler rörande miljöområdet. Ett miljöledningssystem ska tydligt visa hur man arbetar för att styra och dokumenterat minska miljöpåverkan från organisationen och innehåller planering, genomförande, uppföljning samt åtgärder för kontinuerlig förbättring av en organisations miljöarbete.

Bergströms maskin & transporttjänst har i sitt anbud i knapphändig och kortfattad text beskrivit företagets kvalitetsledning och i fyra punkter angett vad som benämns miljöpolicy.

Utifrån detta har kommunen gjort bedömningen att det inlämnade anbudet inte kan anses klara kvalificeringskraven för dokumenterade system för kvalitetsledning eller ett dokumenterat miljöledningssystem.

Anbudet från Bergströms maskin & transporttjänst har inte formellt prövats gällande kvalificeringskraven på fordon eftersom redan ovan angivna formkrav inte var uppfyllda.

Trots detta kan påpekas att Bergströms maskin & transporttjänst inte uppfyllde kravet på inställetid nämligen att en kombibil (högtrycks-spolningsbil /slamsugning) samt slamsugningsbil skulle tillhandahållas med en inställetid om en timme.

I anbudet anges att ett fordon samtidigt har entreprenad i Överkalix kommun. Om fordonet finns för arbete i Överkalix är resvägen 80 km till Kalix kommuns utgångsplats. Det är omöjligt att färdigställa ett arbete och inställa sig inom den föreskrivna tiden.

I det inlämnade anbudet saknades även handlingar som styrkte att ett av fordonen fick användas då fordonet tillhörde en annan organisation. Den handling som åberopats till styrkande för att fordonet fick användas fanns inte tillgängligt för kommunen vid utvärderingen.

Alla handlingar som behövs för att utvärdera anbudet skall finnas tillgängliga vid anbudstidens utgång. Vid den tidpunkten hade Bergströms maskin & transporttjänst bara redovisat ett fordon som klarade kraven i upphandlingen.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Förvaltningsrätten konstaterar att av likabehandlingsprincipen som uttrycks i 1 kap. 9 § LOU följer att en upphandlande enhet inte får efterge eller bortse från förfrågningsunderlagets obligatoriska krav – de så kallade skakraven. De krav den upphandlande enheten ställer i förfrågningsunderlaget måste således vara uppfyllda för att den upphandlande enheten ska utvärdera och pröva ett anbud.

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i denna lag, och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska domstolen enligt 16 kap. 6 § LOU besluta att upphandlingen ska göras om eller rättas.

Vidare uttalas i HFD har i RÅ 2009 ref. 69 uttalat att mål om offentlig upphandling gäller i princip ekonomiska förhållanden mellan enskilda näringsidkare. De ansågs därmed ha en större likhet med sådana mål där man inom den allmänna processrätten tillämpar förhandlingsprincipen än med mål som är typiska i förvaltningsdomstolarna och för vilka FPL har konstruerats. Officialprincipen måste därmed enligt HFD tillämpas på ett försiktigt sätt i mål om offentlig upphandling. Som huvudprincip bör därför krävas att den part som gör gällande att en upphandling är felaktig på ett klart sätt anger vilka omständigheter han grundar sin talan på.

Tidsfrist för lämnande av anbud m.m.

Bergströms maskin & transporttjänst har initialt framfört att tidsfristen för inlämnande av anbud varit kort. Förvaltningsrätten konstaterar att aktuell upphandling är en direktupphandling – en upphandling utan krav på anbud i viss form. Detta framgår av 2 kap. 23 § LOU. En upphandlande myndig-

het kan alltså träffa avtal om köp av varor eller tjänster enligt ett muntligt anbud utan någon form av konkurrensutsättning. Det finns dock inget hinder att den upphandlande myndigheten begär in skriftliga anbud från flera leverantörer men de krav på skälig tid för att inkomma med ett anbud enligt 15 kap. 9 § LOU kan inte anses tillämpliga.

Kommunen har således inte agerat i strid med LOU när leverantörerna getts möjlighet att lämna in anbuden inom en viss kortare tid i samband med julhelgen.

Det har inte heller framkommit att det förelegat sådana brister i anbudsinsjudan eller anbudsutvärderingen att det av detta skäl finns anledning att ingripa mot upphandlingen.

Kommunen har inte beaktat Bergströms maskin & transporttjänsts anbud vid utvärderingen då anbudet inte ansågs uppfylla kraven på redovisning av dokumenterat system för kvalitetsledning eller dokumenterat system för miljöledning samt kravet på tillgång till vissa fordon med inställetid om en timme.

Kraven på dokumenterade ledningssystem

I anbudsinsjudan står endast att entreprenören skall redovisa ett dokumenterat system för kvalitetsledning och ett dokumenterat miljöledningssystem. Kraven har dock inte ytterligare specificerats.

Förvaltningsrätten anser förvisso att kommunens krav i anbudsinsjudan i dessa delar inte är optimalt utformade men att kraven är tillräckligt tydligt beskrivna för att upphandlingen inte ska strida mot de allmänna bestämmelserna i 1 kap. 9 § LOU.

Med hänsyn till att kraven avseende ledningssystem inte är specificerade har dock inte kommunen kunnat ställa alltför höga krav på vad som redovisats i anbuden i dessa delar.

Ett kvalitetsledningssystem och ett miljöledningssystem får i aktuellt fall enligt förvaltningsrätten mening anses innebära att anbudsgivarna ska redovisa hur man arbetar inom organisationen för att uppfylla uppställda mål eller krav inom området kvalitet på de utförda tjänsterna och inom miljöområdet.

Vad avser kvalitetsledningssystem har Bergströms maskin & transporttjänst i mycket korta ordalag beskrivit sin kvalitetspolicy men även hur de arbetar med kvalitetsledning. Vad avser miljöledning har de dock endast redovisat sin miljöpolicy som omfattar att de skall uppfylla lagar och krav, välja bästa möjliga teknik, prioritera förnyelsebara resurser och undvika miljöförstörande ämnen samt ha beredskap/utbildning för nödlägen rörande miljön.

Trots att kraven som ovan nämnts inte kan ställas för högt kan Bergströms maskin & transporttjänst genom denna redovisning i vart fall inte anses ha uppfyllt kravet på ett dokumenterat miljöledningssystem.

Förvaltningsrätten anser redan av denna anledning att kommunen inte brutit mot bestämmelserna i LOU när den valt att inte beakta Bergströms maskin & transporttjänsts anbud.

Detta då anbudet inte uppfyller detta obligatoriska krav.

Kravet på tillgång till fordon

Vad avser kravet på tillgång till fordon har även kommunen uppställt ett obligatoriskt krav på att en kombibil samt en slamsugningsbil skall finnas tillgängliga med en timmes inställetid och att dessa skall kunna användas samtidigt.

I sitt anbud har Bergströms maskin & transporttjänst redovisat tillgång till tre bilar närmare bestämt två kombibilar och en slamsugningsbil. Kommunen konstaterade vid utvärderingen att ett fordon även användes vid uppdrag i Överkalix kommun och därmed inte uppfyllde kravet på inställetid samt att ett av fordonen inte tillhörde Bergströms maskin & transporttjänst.

Bergströms maskin & transporttjänst har visserligen ingett ett avtal vilket framgår att detta fordon var under överlåtelse till dem och de har även nu anfört att de kunnat sköta åtagandena i Överkalix genom anlitande av underentreprenörer.

Det är såvitt framkommit dock ostridigt att denna information inte fanns tillgänglig för kommunen vid anbudsutvärderingen.

Av anbudet framgår tydligt att Bergströms maskin & transporttjänst haft ett åtagande för högtrycksspuling i Överkalix kommun. Det har dock såvitt framkommit inte av anbudshandlingarna framgått att ett fordon inte tillhörde dem.

Förvaltningsrätten finner att kommunen inte kan anses ha agerat i strid mot LOU när de bedömt anbuderna även med beaktande av den information de haft angående andra uppdrag och ägandeförhållanden.

Inte heller kan de anses ha varit skyldiga att be Bergströms maskin & transporttjänst att komplettera sitt anbud med anledning av den information de haft tillgång till i dessa delar eller av andra skäl.

Då Bergströms maskin & transporttjänst såvitt kunde bedömas vid utvärderingstillfället inte heller uppfyllde detta obligatoriska krav avseende tillgång på fordon med viss inställetid kan det inte heller av detta skäl anses ha stridit mot LOU att inte beakta deras anbud.

Sammantagen bedömning

Vad Bergströms maskin & transporttjänst har anfört innebär inte att de har gjort sannolikt att kommunen brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU på så sätt att företaget lidit skada eller riskerat att lida skada av de anförda förhållandena.

Det finns därmed inte grund för förvaltningsrätten för att vidta åtgärder enligt 16 kap. 6 § LOU varför ansökan om överprövning ska avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1C, LOU)

Jonas Hägerlind

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Sundsvall.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.